

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПРОБЛЕМАТИКА МЕДІА

Ступінь освіти

бакалавр

Спеціальність

С7 «Журналістика»
С3 «Міжнародні відносини»
D5 «Маркетинг»
2 семестр 2026/2027 н.р.
(7-8 чверть)

Тривалість викладання

Заняття:

Лекції

1 години на тиждень

Практичні

2 години на тиждень

Мова викладання

українська

Передумови для вивчення (за потреби) –

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=5839>

Інші додаткові ресурси:

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – група «Проблематика медіа»

Інформація про викладачів:

Інформація про викладача:

Бутиріна Марія Валеріївна

Професор, доктор наук із соціальних комунікацій

Персональна сторінка:

<https://mk.nmu.org.ua/ua/kaff/butirina.php>

E-mail:

Butyrina.M.V@nmu.one

1. Анотація до курсу

Проблематика медіа – предметна галузь, яка дає фахівцям з комунікацій та прикладних соціально-комунікаційних технологій уявлення про інформаційний порядок денний у суспільстві, спосіб репрезентації проблем, актуальних для соціуму.

Навчальна дисципліна спрямована на формування теоретичних та практично-прикладних компетенцій щодо опрацювання мас-медійної проблематики, використання актуальних інфоприводів у комунікаційній діяльності різних суспільних акторів, усвідомлення ефективних форм медіапрезентації суспільних наративів.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування у студентів навичок системно й комплексно висвітлювати проблеми, притаманні українському суспільству і глобальному соціуму

Завдання курсу:

- надання теоретичних засад комунікаційного впливу на формування порядку денного новин;
- вивчення ключових профільних концептів у різних царинах життєдіяльності суспільства;
- оволодіння класифікацією актуальних соціальних проблем;
- розуміння специфіки формування ключових тематико-проблемних наративів у галузях політики, економіки, культури, мистецтва тощо;
- вивчення специфіки воєнної журналістики як проблемної царини.

3. Результати навчання:

- знати типологію актуальних соціальних проблем сьогодення у глобальному і національному вимірі;
- знати основні концепти, в яких репрезентується кожна з проблем;
- розуміти зв'язок механізму утворення порядку денного із чинниками медіавпливу;
- опанувати поточну тематику і проблематику загально-національної і регіональної преси.

4. Структура курсу

1. Роль медіа в актуалізації суспільних проблем та їх вирішенні

Поняття «проблема» у медіаконтексті. Глобальні проблеми людства: класифікація. Геоглобалістика. Партисипативна модель журналістики. Вимоги об'єктивності і збалансованості у висвітленні проблем. Співпраця журналістів з експертним середовищем.

2. Політична проблематика у медіа.

Проблеми взаємодії ЗМІ і влади. Висвітлення у медіа діяльності органів центральної влади, регіональної та місцевої влади, партійної політики. Розкриття питань міжнародної політики у медіа. Ключові медіаконцепти політичного дискурсу. Дискусивні теми і підходи до їх висвітлення у медіа.

3. Економічна проблематика у медіа.

Медіаекономіка. Вплив ринкових реалій на функціонування медіа. Висвітлення у медіа економічної проблематики: державний сектор, середній та малий бізнес, світова економічна проблематика. Ключові медіаконцепти економічного дискурсу.

4. Соціальна проблематика у медіа

Поняття «соціально вразливих категорій суспільства». Ключові суспільно значущі теми: безробіття, трудова міграція, демографічна криза, інвалідність.

Поняття «мови ворожнечі». Класифікація мови ворожнечі та прояви її у медіа. Нормативне застосування категорій на позначення груп осіб. Ксенофобський дискурс у медіа.

5. Культурно-мистецька проблематика.

Поняття медіатизації культури. Сучасне мистецтво: спектр тем та способів подання їх у медіа. Інституціалізоване і стихійне мистецтво. Культурна дипломатія у медіа. Медіа як джерело формування культури. Рубрика «Культура» видання «День».

6. Воєнна проблематика.

Взаємовідносини збройних сил і медіа. Військові медіаінституції в Україні. Вимоги до військових журналістів. Воєнні конфлікти та їх віддзеркалення у медіа. Роль медіа у фіксації доказів воєнних злочинів. Правові засади роботи журналістів у зоні проведення бойових дій.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

1. Підготовка презентації відповідно до теми лекції
2. Виконання творчого завдання: написання журналістського матеріалу за заданою темою
3. Проведення контент-моніторингу регіональної преси за заданою темою і презентація результатів
4. Концептуальний аналіз медіадискурсу і розробка концептуального поля суспільної проблеми.
5. Аналіз медіарецепції суспільно вразливих категорій осіб.
6. Аналіз європейського тематичного медіадискурсу.

Інформація для студентів заочної форми навчання.

На сайті університету знаходиться графік навчального процесу. Протягом року передбачено заняття з викладачем у кількості 4 год лекційних та 6 год практичних занять.

Решту практичних завдань студент опановує самостійно. Виконані завдання практичних занять здаються за 2 тижні до сесії згідно графіку навчального процесу. Умови завдань знаходяться на сторінці курсу на платформі Moodle. Виконання комплексної контрольної роботи для студентів заочної форми навчання є обов'язковим. Підсумкова оцінка за дисципліну дорівнює середньому суми оцінок за контрольну роботу, аудиторні заняття та комплексну контрольну роботу.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення*

На лекційних та практичних заняттях обов'язково мати з собою гаджети з можливістю підключення до Інтернету.

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365.

Використання Mentimeter (<https://www.mentimeter.com/>).

Використання Microsoft Power Point.

Використання Microsoft Word.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за дві контрольні роботи 40 балів (кожна максимально оцінюється у 20 балів та вважається зданою за умови отримання 12 балів), оцінок за роботу та захист практичних (самостійних) завдань (оцінюється 10 занять, участь у занятті максимально може принести здобувачу вищої освіти 6 балів). Отримані бали за контрольні

роботи, семінарські/практичні заняття та відвідування занять додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у формі письмового іспиту, або на платформі Moodle та корпоративної пошти в Office 365. Екзаменаційний білет є комплексним та складається з теоретичної та практичної частин. Теоретична частина складається з 30 тестових запитань та 2х відкритих питань та практичного завдання. Кожний тест має один правильний варіант відповіді. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 2 бали. Правильна відповідь на відкрите запитання оцінюється у 10 балів. Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Практичне завдання оцінюється у 20 балів. Максимальна кількість балів за екзамен: 100
Практичні / Семінарські заняття	Панельні вправи, де відпрацьовуються навички індивідуальної та командної роботи. Розгляд та обговорення кейсів (відеокейсів). Розв'язання задач. Захист робіт для самостійного виконання. Максимально оцінюються у 60 балів (10 занять×6 балів/заняття/завдання).
Контрольні роботи	Охоплюють матеріали лекційного курсу. Містять тести та відкриті запитання. Максимально оцінюються у 40 балів (2 контрольні роботи×20 балів/контрольна робота).

6.3. Критерії оцінювання елементів поточного та підсумкового контролю.

6.3.1. Кожна правильна відповідь на тести поточної лекційної контрольної роботи оцінюється у 1 бал. Оцінка з опанування лекційного матеріалу визначається наступним чином (загальна за дві контрольні роботи):

Сума балів	Результати виконання
	Оцінка
36-40 балів	«відмінно»
30-35 балів	«добре»
25-29 балів	«задовільно»
0-24 бали	«незадовільно»

6.3. 2. Критерії оцінювання *завдань*.

Виконання кожного практичного (самостійного) завдання та усний захист звіту про його виконання оцінюється максимум у 6 балів (повнота виконання, презентація результатів завдання, участь у дискусії):

6 балів: презентація з використання мультимедійних засобів, активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), наявність письмового звіту, володіння навчальним матеріалом, наведення аргументованих відповідей із посиланням на джерела.

5 балів: презентація з використання мультимедійних засобів, наявність письмового звіту, активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), володіння навчальним матеріалом, наведення аргументованих відповідей із посиланням на джерела.

4 бали: усна презентація, наявність письмового звіту, активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), володіння навчальним матеріалом з незначними помилками за сутністю обговорюваних питань.

3 бали: усна презентація, наявність письмового звіту, активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання) без достатнього володіння навчальним матеріалом, що має стосунок до теми обговорення.

2 бали: усна презентація з певними похибками, наявність письмового звіту з певними похибками, помірна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання) без достатнього володіння навчальним матеріалом, що має стосунок до теми обговорення.

1 бал: наявність письмового звіту, небажання брати участь в дискусії, відсутність достатніх знань про предмет обговорення.

Оцінка за виконання практичних завдань визначається з огляду на суму балів за кожне з них у такий спосіб:

Сума балів	Результати виконання
	Оцінка
54-60 балів	«відмінно»
45-53 балів	«добре»
36-44 бали	«задовільно»
0-35 бали	«незадовільно»

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»», та Кодексу академічної доброчесності Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» <https://surl.li/nleywg>.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікативна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на день (щодня) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи у Teams.

Протягом самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Маркетинг у соціальних мережах».

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту, групу MS Teams, або дистанційну платформу Moodle.

7.3. Політика щодо перескладання

Повторне складання підсумкового контролю з дисципліни, коли студент отримав оцінку «незадовільно» (нижче 60-ти балів), допускається не більше двох разів. Спроби студента виправити оцінку й не допустити академічної заборгованості обмежуються терміном в один місяць після закінчення екзаменаційної сесії. Прийом першої перездачі здійснюється викладачем, який викладав матеріал навчальної дисципліни.

Прийом другої – комісією у складі трьох осіб: викладача, який викладав дисципліну; завідувача кафедри; представника деканату або викладача кафедри. Рішення комісії є остаточним.

У разі підтвердження комісією оцінки «незадовільно» або неявки студента на засідання комісії без поважних причин, комісія сповіщає про це декана факультету (директора інституту) для підготовки наказу ректора про відрахування студента за академічну неуспішність або визначення умов повторного вивчення цієї дисципліни.

Студенти заочної форми навчання повинні ліквідувати академічну заборгованість до початку наступної сесії.

7.4. Відвідування занять

З 24.02.2022 реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету у 2025-2026 навчальному році освітня діяльність здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «команди» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації факультету.

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та приймають участь у конференціях, конкурсах тощо отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачу вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети, що розміщено на сайті кафедри маркетингу: <https://forms.office.com/e/cf7JRhRTbi> та у Microsoft Forms Office 365, які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Проблематика медіа».

8. Методи навчання

Лекційні заняття мають інтерактивний, науково-пізнавальний характер. Застосовуються проблемні, інтерактивні, інформаційно-комп'ютерні, саморозвиткові, колективні та інтегративні, контекстні технології навчання, лекції-дискусії, технології змішаного навчання.

На практичних заняттях застосовуються наступні методи: кейс-метод, методи аналізу, синтезу, порівняння, ситуаційні завдання, інтерактивні методи, практичні задачі для розв'язання, підготовка презентацій з використанням сучасних програмних засобів,

На заняттях відбуваються дискусії, перегляд й обговорення відео-матеріалів з урахуванням можливості саморозкриття студентами своїх цілей, переваг і здібностей. Використовуються методи мозкового штурму, синектичного штурму, обговорення, підсумовуюче письмове завдання, робота в міні-групах,

9. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Бутиріна М.В. Медіафейки: замах на дійсність в епоху постправди. Актуальні тренди сучасного комунікативного простору : колективна монографія / за заг. ред. В.Д. Демченка. Дніпро : ГРАНІ, 2020. С. 13–25.
2. Бутиріна М.В. Даркнет: метафоричні та фактологічні наративи електронного фронтиру. Медіанаративи: колективна монографія. Дніпро: Ліра, 2022. С. 102-114.
3. Лаврик О. В. Соціальна проблематика газетних виступів [Текст]: навч.-метод. посіб. Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. 72 с.
4. Ла Рош Вальтер фон. Вступ до практичної журналістики: навч. посіб. К. : Академія Української Преси, 2015. 229 с.
5. Мар'їна Л. Сучасна журналістика і культура: спільність генезису. Вісник Львівського університету: серія журналістика. 2012. Вип. 36. С. 73–78.
6. Рус-Моль, Штефан; Шульц, Танев Журналістика: посібник / Пер. з нім. В. Климченко та В. Олійник; наук. ред. В. Іванов. К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2025. 393с.
7. Свічкарь Ю. О. (2021). Соціальна проблематика в ЗМІ: добірка журналістських матеріалів. URL : essuir.sumdu.edu.ua

Допоміжні

1. Боровська, Д. О. (2021). Превентивний характер висвітлення соціальної проблематики в українських ЗМІ. Архітектура та мистецтвознавство, 146.
2. Брошкова, С. Л., & Брошкова, С. Л. (2019). Проблематика ЗМІ (економічна).
3. Голда, О. С. (2020). Проблематика ЗМІ в умовах карантину: загальноукраїнські та місцеві радіостанції (квітень–травень 2020 р.).
4. Кужель, Я. С. (2022, June). Мовна репрезентація освітньої проблематики в текстах сучасних англійських змі. In The 13 th International scientific and practical conference “Modern directions of scientific research development”(June 15-17, 2022) BoScience Publisher, Chicago, USA. 2022. 883 p. (p. 701).
5. Музиченко, А. О. (2021). Проблематика іміджевих сюжетів у матеріалах регіонального телебачення. Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях, 648.
6. Торосян, К. А. (2021, November). Гендерна проблематика в українських медіа. In The 6th International scientific and practical conference “Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects”(November 21-23, 2021) MDPC Publishing, Berlin, Germany. 2021. 937 p. (p. 551).
7. Червінчук, А. О., & Червінчук, А. О. (2021). Кримінальна проблематика у ЗМІ: конспект лекцій.